

STANDARDIZACE OPERAČNÍCH SCHOPNOSTÍ PRVNÍCH ZASAHUJÍCÍCH V RÁMCI EU

Rudolf Urban¹, Roman Urban²

ABSTRAKT

Článek předkládá základní informace o integračních procesech umožňujících standardizaci vzdělávání, výcviku a tvorby profesního povědomí prvních zasahujících v rámci činnosti na teritoriu EU.

Klíčová slova: První zasahující, management katastrof, povědomí, vzdělávání, standardizace

ABSTRACT

The paper deals with basic informations of integrative processes which can make possible a standardization of education, training and making professional awareness of first responders in the framework of their activities on the territory of EU.

Key words: First Responder, Disaster Management, Awareness, Aducation, Standardisation

ÚVOD

Ve smyslu vydaných doporučení EU [1,2] je v současné době snaha docílit jisté srovnatelné úrovně a operačních schopností spolupráce tzv. „First Responders“ tj. prvních zasahujících (dále FR). Šířící se vlna teroristických útoků v kombinaci s nově se objevujícími hrozbami si vynucuje posilování integrační snahy evropských států vedoucí ke zvýšení bezpečnosti na teritoriu EU. Doporučení evropské komise mají však nezávazný charakter a jsou založené na principu dobrovolnosti. Jsou orientované k vytváření modulů pro výcvik, vzdělávání, ale i technické vybavení podporující akceschopnost FR.

¹ prof. Ing. Rudolf Urban, CSc., Univerzita obrany, Kounicova 65, 612 00 Brno, email: rudolf.urban@unob.cz

² Ing. Roman Urban, Univerzita obrany, Kounicova 65, 612 00 Brno, ČR, email: urban.r@centrum.cz

1 SOUČASNÝ STAV

Nové hrozby si vynucují hledání cest nejenom k jejich zvládnutí, ale taktéž k ochraně těch kteří zasahují tj. FR. Zvýšení rizika pro FR lze spatřovat minimálně v následujících skutečnostech, viz tabulka 1.

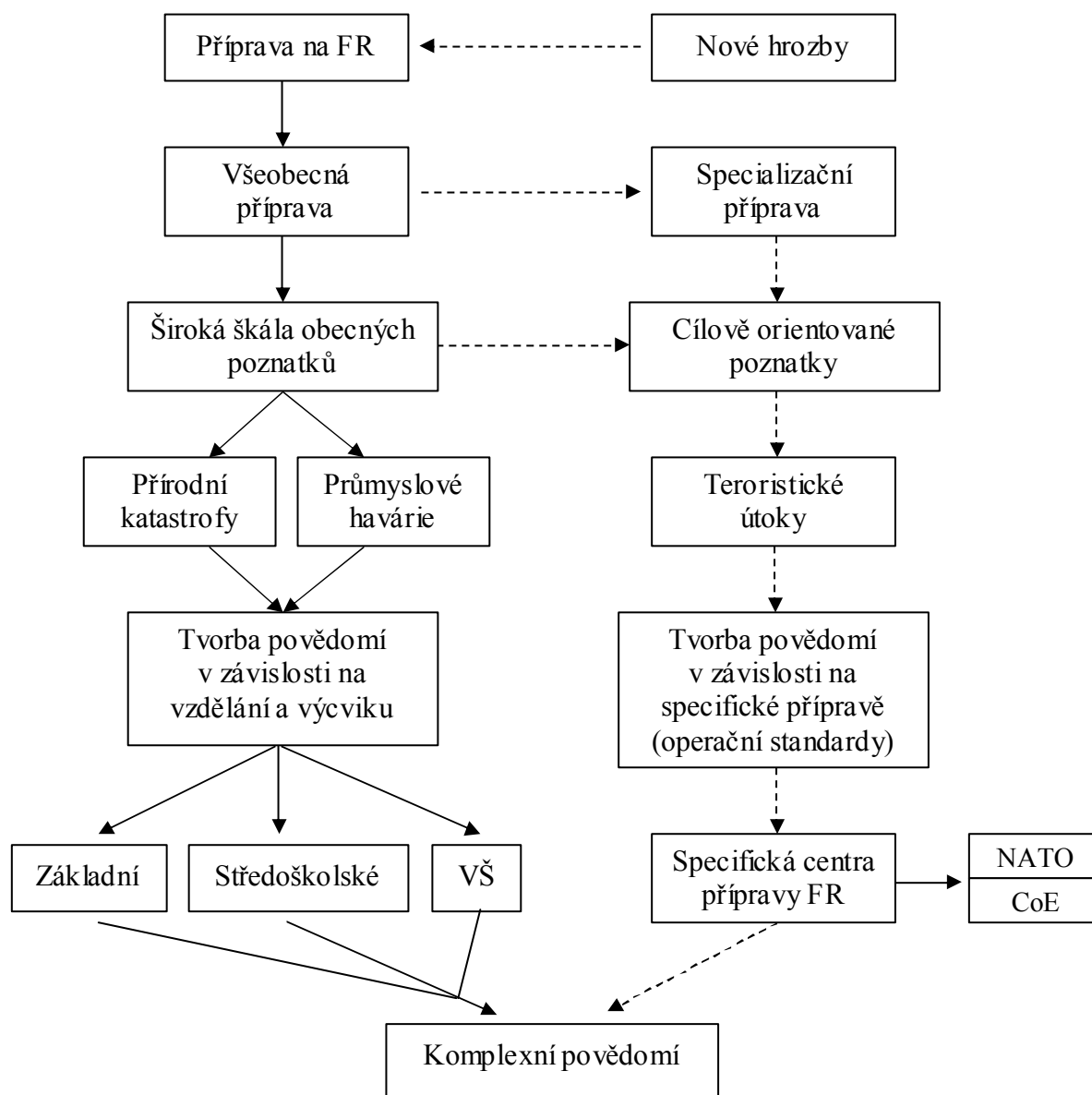
Tabulka 1 Kvalitativní změna možných teroristických útoků

Př. č.	Charakter změny	
	Původní hrozba	Nová hrozba
1.	Individuální útoky	Organizované skupinové akce
2.	Použití klasických nebezpečných látek	Použití nebezpečných látek v různých kombinacích a v různém rozsahu
3.	Omezené ničivé účinky	Masové ničivé účinky
4.	Útoky vedené proti lidem	Útoky vedené proti společnosti
5.	Individuální rozhodnutí	Rozhodnutí učiněná na základě ideologie (náboženství)
6.	Jednoduché technické prostředky	Využití sofistikované technologie (kybernetický terorismus)
7.	Teritoriálně omezené útoky	Útoky bez teritoriálního omezení
8.	Jednoduchá taktika – účelový útok	Kombinované – několika etapové útoky
9.	Laická – amatérská připravenost útočníků	Cílený dlouhodobě specifický výcvik útočníků
10.	Omezenost útoku, nedostatek finančních zdrojů	Neomezenost útoku, organizovaná tvorba finančních zdrojů
11.	Rekrutace teroristů z nejnižších vrstev společnosti	Rekrutace teroristů ze všech vrstev společnosti

Předložená tabulka jednoznačně signalizuje, že proti asymetrickým teroristickým útokům je nutné docílit integrační shody při tvorbě protipatření s důrazem na jejího hlavního nositele, kterým je FR.

Následující schéma demonstruje požadavek komplexnosti v chápání přípravy FR v důsledku nových hrozeb v boji proti terorismu, formování povědomí FR, jejich úloze a poslání.

Schéma 1 Formování povědomí FR v návaznosti na nové teroristické hrozby

Analytický pohled na vzájemné vazby vedoucí k vytvoření komplexního povědomí FR signalizuje, že mezi rozhodující požadavky připravenosti FR pro fungování v evropském prostředí je nutné zařadit:

- komplexnost jejich přípravy;
- standardizaci profesních postupů na všech úrovních řízení a výkonů protipatření, jakož i samotného zásahu v případě teroristického útoku;
- dosažení informační, technické a technologické interoperability v činnosti FR.

Uvedený závěr je o to významnější, že vsoučasné době existuje veliká diverzifikace přístupů k přípravě FR, realizovaných na národní platformě de facto 27 zemí EU.

Cestu vytváření a další integrace curricula FR v EU prostoru je nutné hledat v rámci možností, které nabízí vytváření společného evropského kvalifikačního rámce.

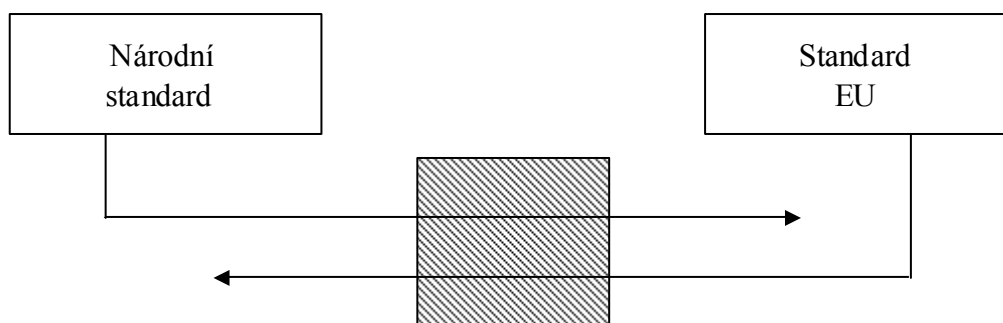
EQF vymezuje obecné požadavky curricula, které jsou následně implementovány do národního kvalifikačního rámce. Zpětný proces integrace, která umožní i požadovanou mobilitu FR při nasazení v evropském teritoriu, lze odvodit z tabulky 2.

Tabulka 2 Komplexní obsahové definování curricula EU First Responders

Oblasti			
Profesní – technologické požadavky	Organizační úroveň	Institucionalizační vymezení	Realizační formy
Znalosti	ESDP (European security defence policy)	Nadnárodní autorita EU	ESDC (European security defence college)
Dovednosti			
Kompetence			
Znalosti	Národní politiky bezpečnosti	Akreditované instituce	Vysoké školy
Dovednosti			
Kompetence			
Znalosti	Profesní – oborové požadavky	Neakreditované instituce	Zařízení a výcviková střediska
Dovednosti			
Kompetence			
Znalosti	Další profesní požadavky	Zájmová združení	Asociace
Dovednosti			
Kompetence			

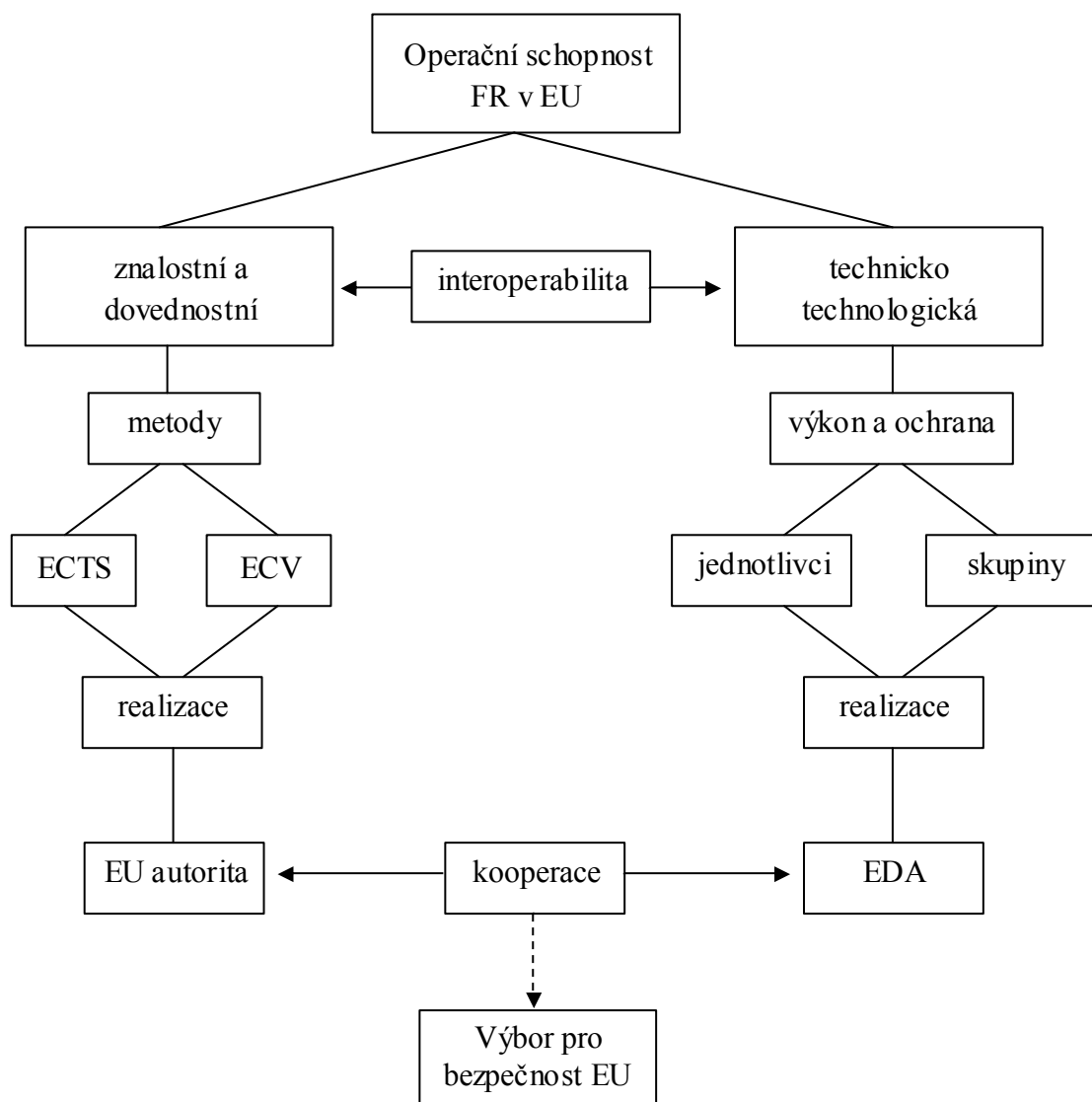
Obecně lze konstatovat, že na národní úrovni existují standardy různých úrovní, které se historicky – místně adaptovaly v rámci vývoje bezpečnostní situace daného státu. Novou výzvou pro zlepšení bezpečnostní situace a zejména akceschopnosti FR na teritoriu EU je vytvoření průniku akceptovatelných standardů na úrovni EU a jednotlivých národů, viz schéma 2

Schéma 2 Integrace standardů pro First Responders v EU

V rámci standardizace znalostí, výkonů a ochrany FR je nutné podtrhnout, že takovéto vnímání schopností FR má dvě dimenze, které musí být řešeny, a to viz schéma č.3.

Schéma 3 Standardizace schopností First Responders v EU

Předložené schéma č. 3 znázorňuje základní vztahy a předpoklady, které jsou nutné, pokud má být FR akceschopný v rámci evropského bezpečnostního prostoru.

ZÁVĚR

Předložené skutečnosti deklarují, že realizace doporučení Evropské komise ke zvýšení bezpečnosti a ochrany obyvatelstva není možné úspěšně realizovat bez integračních procesů. Ochrana obyvatelstva, jako i samotných zasahujících, představuje spojené nádoby vzájemně navazujících procesů na lidské, věcné ale i finanční zdroje. Současná ekonomická a finanční krize jenom podtrhuje význam standardizačních procesů, které mohou přinášet potřebné multiplikační efekty, efektivní využití zdrojů pro celý systém FR, ale taktéž hlavně umožňují zvyšování komplexní připravenosti a zvládnání krizových situací.

LITERATURA

- [1] COUNCIL OF THE EUROPIAN UNION: *Council conclusions on European disaster management training*. Brussel: 2008
<<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/08/st15/st15520.en08.pdf>>
- [2] ROZHODNUTÍ KOMISE ze dne 20. prosince 2007, kterým se mění rozhodnutí Komise 2004/277/ES, Euratom, pokud jde o prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2007/779/ES, Euratom o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství. *Oznámeno pod číslem K(2007) 6464*. (Text s významem pro EHP) (2008/73/ES, Euratom)

článek recenzoval:
doc. Ing. Ladislav Novák, PhD.